

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harpii Theologi Eruditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De virtutibus Theologicis in generali, & in speciali de fide secu[n]dùm: tres
actus eius interiores: quæ sunt credere Deum, Deo, & in Deum. Cap.
LXXXVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

imago Christi crucifixi, tunc maior honor est exhibendus cruci quam Beatæ Virgini, quia tunc crux adorari debet adoratione latriæ: cum Beata Virgo solum adoratur adoratione hyperdulie. Alia autem instrumenta passionis & mortis Christi, sicut clavi, lancea, corona spinea, & similia, non adorantur à nobis adoratione latriæ, sicut crux Christi: quod est ex eo, quia non representant imaginem Christi, sicut crux, quæ dicitur *signum Fily hominis*, quod apparebit in celo. Et quamvis huiusmodi arma passionis Christi ex contactu sacri corporis & sanguinis Christi decenter adoremus, ut dicit Damascenus, non tamen adoratione latriæ, sicut crucem adoramus. Et hæc quidem adoratio principaliter mente fieri debet: quia principaliter consistit in interiori Dei reuerentia; quæ ex speciali mentis deuotione procedit, & ordinatur ad eam habendam, conseruandam, & augmentandam. Unde apud Iohannem dicitur: *Veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate*. Secundario verò fieri debet corpore, ut sic pereat, quæ per corpus exhibemus, affectus noster inflammetur ad Deum diligendum, & ei se subiiciendum. Sic etiam oratio principaliter fieri debet affectibus, secundario debet exprimi verbis; iuxta illud Apostoli; *Orabo spiritu, orabo & mente*. Denique, religionis actus imperatos, quos producit mediantribus virtutibus, quibus imperat, tangit sanctus Iacobus, ubi dicit: *Religio mundâ & immaculata hæc est. Visitare pupillos & viduas in tribulatione eorum, & immaculatum se custodire ab hoc seculo*. Vbi primò tangitur actus imperatus à religione, & elicitus à misericordia, cum dicitur: *Visitate*, &c. secundò tangitur actus imperatus à religione, & elicitus à temperantia, cum additur, *& immaculatum se custodire ab hoc seculo*.

De virtutibus Theologicis in generali, & in speciali de fide secundum tres actus eius interiores: quæ sunt credere Deum, Deo, & in Deum. Cap. LXXXVI.

Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? Cantic. 6. Quæ est ista, scilicet anima Christiana tam admirabilis, tam venerabilis, tam commendabilis, quæ solet esse tam abiecta, tam vilis, quæ progreditur sicut aurora consurgens, à tenebris ignorantie, cæcitate, & infidelitatis, ad lucem notitiæ, veritatis, ac credulitatis, & de virtute in virtutem proficiendo? Et hoc simul surgens intellectu pariter & affe-

Bbb 3. Au, iu-

Instrumenta
passionis
Christi ve-
neranda.
Matth. 24.

Ioan. 4.

1. Cor. 14.

Iacob. 1.

Coloss.

Rom. 8.

Felicitas
hominis
duplex.

2. Pet. 1.

Virtutes
Theolo-
gicae.

cti, iuxta illud: *Si conſurrexiſtis cum Chriſto, quae ſurſum ſunt quaerite, ubi Chriſtus eſt in dextera Dei ſedens: quae ſurſum ſunt ſapite, non quae ſuper terram. Pulchra ut luna*, ſcilicet in receptione luminis fidei & gratiae electa ut ſol, per elevationem ſpei, & perfectam imitationem Chriſti: *terribilis, ut caſtrorum acies ordinata*, ſcilicet per charitatis unionem, & firmiſſimam munitionem? ut dicere poſſit cum Apoſtolo: *Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti? Tribulatio? an anguſtia? &c.* In quibus verbis tanguntur tres virtutes Theologicae, de quibus iam ultimo loco proſequendum eſt. Primò igitur quaeri poteſt, Vtrum ſint aliquae virtutes Theologicae, praefertim eam, ut dicitur 7. Ethicor. Virtus eſt diſpoſitio perfecti ad optimum. Dico autem perfectum, quòd eſt diſpoſitum ſecundùm naturam: ſed quòd eſt diuinum, eſt ſupra naturam hominis. Et iterum, ſunt virtutes Theologicae quaſi diuinae, vtpote quibus ordinamur in Deum, qui eſt primum principium, & vltimum finis rerum. Sed homo ex ipſa natura rationis & voluntatis, habet ordinem ad principium primùm & vltimum finem. Non ergo habitus aliqui virtutum Theologicarum requiruntur, quibus ratio & voluntas ordinetur in Deum. Ad hoc dicendum ſecundùm Thomam prima 2. q. 62. quòd per virtutem homo perficitur ad actus, quibus in beatitudinem ordinatur. Eſt igitur duplex hominis beatitudo vel felicitas. Vna quidem humane naturae proportionata, ad quam homo peruenire poteſt per principia naturae ſuae. Alia naturam hominis excedens, ad quam diuina ſola virtute peruenire poteſt, ſecundùm quandam diuinitatis participationem, ſicut dicit Petrus, quòd per Chriſtum facti ſumus *diuinae naturae conſortes*. Et quia talis beatitudo proportionem excedit humane naturae, hinc naturalia principia hominis, ex quibus ad bene agendum procedit ſecundùm ſuam proportionem, non ſufficiunt ad ordinandum hominem in praedictam beatitudinem. Oportet igitur, quòd ſuperaddatur homini diuinitus aliqua principia, per quae ſic ordinetur ad finem ſupernaturalem, ſicut per principia naturalia ordinatur ad finem connaturalem, non tamen abſque diuino adiutorio: & haec principia dicuntur virtutes Theologicae: tum, quia Deum habent pro obiecto, in quantum per eas rectè ordinamur in Deum: tum, quia à ſolo Deo nobis infunduntur: tum, quia ſola diuina reuelatione huiusmodi virtutes in ſacra Scriptura traduntur. Vnde quamuis eſſentialiter haec virtutes excedit naturam hominis, aliquo modo tamen participat homo, ſicut lignum ignitum participat materiam ignis: & ſic quodammodo fit participans

ceptus diuinæ naturæ; per quem modum Theologicæ virtutes homini conueniunt secundum naturam participatam. Et quamuis ratio & voluntas secundum proportionem suam naturaliter ordinantur ad Deum, prout est naturæ principium & finis: tamen ratio & voluntas secundum suam naturam non ordinantur sufficienter ad ipsum, secundum quod est obiectum beatitudinis supernaturalis. Vnde sicut virtutes intellectuales & morales perficiunt intellectum & appetitum hominis, secundum proportionem humanæ naturæ; sic virtutes Theologicæ supernaturaliter intellectum & appetitum hominis perficiunt. Anima namque, quantum ad partem superiorem, in qua consistit imago Trinitatis, per tres virtutes Theologicas rectificatur: quia, sicut imago Creatoris consistit in Trinitate personarum, & unitate essentia; sic imago recreationis in trinitate consistit habituum cum unitate gratiæ, per quos tres habitus virtutum anima fertur in summam Trinitatem, secundum tria, tribus personis appropriata. Fides enim dirigit in summè verum, credendo & assentiendo: & sic facit assentire Deo. Spes autem in summè arduum, imitando & expectando: & sic facit confidere Deo. Charitas autem in summè bonum, desiderando & amando: & sic facit diligere Deum.

Veruntamen fides est radix & origo nostræ salutis. De qua dicit *Fides*. Augustinus: quod sicut in radice arboris nulla prorsus apparet pulchritudinis species, & tamen quicquid est in arbore pulchritudinis, vel decoris, ex illa procedit: sic ex humilitate fidei quicquid meriti, quicquid beatitudinis anima suscipitur est, ex fidei fundamento procedit. Nam ubi fides non est, spes esse non potest. *Accedent enim ad Deum* Heb 11. oportet credere, quia est; & quod inquirentibus seruummeritor est, alioqui quæ spes esse poterit? Vbi autem non est spes, charitas esse non potest. Quis enim amet, de quo nihil boni speret? Per fidem ergo promouemur ad spem, & per spem proficimus ad charitatem. *Est ergo Fides*, secundum Apostolum: *substantia rerum sperandarum, argumentum* Ibidem. *non apparentium.* *Est* inquam, *substantia*, id est, fundamentum substantiæ edificio spirituali, quod est gratia & gloria. Fides enim facit iam aliquam res sperandas in nobis subsistere per gratiam, & tãdem faciet per gloriam. *Est*, inquam, *rerum sperandarum*, quia fides per assensum in nobis subsistere facit res sperandas. Dicitur etiã *argumentum*, nõ conclusio, quia probat de non apparentibus quod sint, & non probatur.

Bbb 4. Addi-

Actus fidei
interior.

Crede-
re Deum.

Crede-
re Deo.

Crede-
re in
Deum.

Galat. 5.
Fides esse
Actus.

Additur etiam, *non apparentium*, quia fides sua luce & veritate manifestat ea, quae non apparent, praesentia, & futura. Ceterum interior actus fidei triplex est, & ideo fides dicitur tribus modis, ut dicit Alexand. de Hales in iij. Primus actus fidei est, credere Deum, scilicet quod Deus sit: & tunc fides dicitur habitus gratuitus, sed imperfectus & informis, eleuans tantum intellectum supra se ad assentiendum primae veritati propter se. Nam qui solum eleuat intellectum, & non mouet, affectum per amorem, habitus informis denominatur, ex qua, scilicet fide, motus elicitur, qui est credere Deum, prout credendus est trinus & vnus, Creator & Redemptor. Secundus actus fidei est, credere Deo, id est, credere vera esse, quae Deus dicit. Et tunc fides dicitur habitus acquisitus ex ratione vel testimonio: & ex ea potest elici motus, qui est credere Deo, id est, dictis eius fidem adhibere. Tertius actus est, credere in Deum, id est, per charitatem tendere in Deum. Et tunc fides dicitur habitus gratuitus perfectus, & charitate formatus, eleuans intellectum pariter & affectum ad assentiendum summae veritati & amandum propter se: ex qua motus elicitur, qui est credere in Deum, id est, secundum Augustinum credendo amare Deum, credendo in eum ire, credendo ei adherere, & eius membris in corporari. Et hic est actus fidei, quem a nobis exigit Deus. Veruntamen hi tres actus non sunt actus diuersi, sed vnus & idem actus, diuersum habens respectum ad obiectum fidei. Nam credere Deum, est actus fidei & intellectus, qui terminatur in vnum. Credere Deo, est actus fidei secundum quod ratio inclinat voluntatem ad assentiendum Deo. Sed credere in Deum, est actus intellectus secundum quod determinatur a voluntate. Sicut enim amare, simpliciter est actus voluntatis; sic amando credere, est actus fidei per charitatem motus ad actum suum. Hinc dicit Bonauentura in Centiloquio: Ad hoc, quod fides perfecte tendat in Deum, requiritur adiunctio charitatis, quae ordinat ad amorem Dei, & ad operationem boni, & ad perperationem mali, & ad dilectionem proximi. Vnde, secundum Apostolum ad Galatas, *fides* est operans per dilectionem, haec scilicet quatuor: Primò, affectionem vel dilectionem finis. Nisi enim Deum diligeret, nunquam eum consequeretur: & sic credendo amat. Secundò, operatur inclinationem vel motionem: quia nisi quis Deum diligeret, nunquam moueretur, vel ad Deum irer: & sic credendo, ad Deum vadit. Tertio, operatur coniunctionem vel adaptionem: quia nisi quis inclinaretur, vel moueretur ad Deum, nunquam ei con-

ei con-

